

การศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต A STUDY OF ONLINE INSTRUCTIONAL PACKAGES FOR ELECTRIC GUITAR USING DEMONSTRATION

นายพงศ์วุฒิ มหิทธิธรรมธร *

Phongwut Mahithithammathorn

อาจารย์ ดร.ชิตพงษ์ ตรีมาศ **

Chitapong Treemas, Ph. D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยการศึกษาจาก 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับชุดการสอน 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย และ 3) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสอนทักษะปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้า ใช้การตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction)

ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิตประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน ใช้การแต่งกายและภาษาที่ไม่เป็นทางการในการสอน 2) ด้านการสอน ใช้วิธีการสาธิตในการสอนปฏิบัติและใช้การบรรยายประกอบ 3) ด้านเนื้อหาสาระ แบ่งออกเป็นเทคนิคการเล่นและทฤษฎีดนตรี และ 4) ด้านองค์ประกอบสื่อ แบ่งออกเป็นองค์ประกอบทางภาพและเสียง นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบอื่น ๆ เกี่ยวกับการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ในประเทศไทย เรื่ององค์ประกอบดนตรีและเทคนิคการเล่นที่จำเป็นในท่อนบรรเลงเดี่ยวกีตาร์ของบทเพลงไทยสมัยนิยม ประกอบด้วย 1) สัดส่วนโน้ต ได้แก่ Eighth Note, Sixteenth Note, Triplet และ Syncopation 2) บันไดเสียง ได้แก่ Pentatonic Scale และ Major Scale 3) เทคนิคการเล่น ได้แก่ Alternate Picking, Sweep Picking, Hammer-on & Pull-off, Slide, Tapping, Bending และ Vibrato

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Music Education Division, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: acousticwut02@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Music Education Division, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: goodnote01@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research is to study online instructional packages for electric guitars using demonstrations. This documentary research consists of articles related to the concept and theory of instructional packages, multimedia elements and electric guitar instructional method skills. Data classification, data comparison, and inductive conclusion were the conducted data.

The findings of this research reveal that online instructional packages for electric guitar using demonstration can be divided into 4 components, which are (1) the instructor; using casual and informal languages, (2) an instructional approach; demonstrations and explanations were applied as a means of instruction, (3) content; musical techniques and musical theory, and (4) multimedia; vision and sound. In Thailand, additionally, the study discovered that the substance of online instructional packages for electric guitars is an important skill to perform a solo part in Thai popular music. The contents includes (1) rhythmic values; eighth note, sixteenth note, triplet and syncopation 2) scales; pentatonic scale and major scale 3) musical techniques; alternate picking, sweep picking, hammer-on and pull-off, slide, tapping, bending and vibrato.

คำสำคัญ: ชุดการสอน / เทคโนโลยีดนตรี / กีตาร์ไฟฟ้า / การสาธิต

KEYWORDS: instructional packages / music technology / electric guitar / demonstration

บทนำ

เทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ ในปัจจุบันมีการคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต อีกทั้งช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ เกษตรกรรม การสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาดนตรี ดังที่ ฌูสท์ สุธจิดต์ (2541) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีมีประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาดนตรี เป็นการประยุกต์วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และยังช่วยในการออกแบบการเรียนการสอนซึ่งสามารถพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับความสนใจของแต่ละบุคคลได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีการศึกษายังช่วยพัฒนาสื่อที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น สื่อทัศนูปกรณ์ คอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน และสื่อออนไลน์ เป็นต้น

สื่อสังคมออนไลน์เป็นประเภทหนึ่งของได้ถูกพัฒนาเป็นอย่างมากเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในด้านการนำเสนอผลงานของตนเอง โดยมีเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่ผู้ใช้งานสำหรับจัดแสดงผลงาน ในลักษณะของรูปภาพ เพลง หรือวิดีโอ ที่สำคัญคือสามารถแบ่งปันเนื้อหาและแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้ได้จากทั่วทุกมุมโลกได้ (Evans, 2010) ต่อมาจึงมีผู้ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการผลิตและเผยแพร่ชุดการสอนที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียนในด้านความสะดวกสบายและเนื้อหาที่สอนเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนให้ความสนใจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเกิดเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้น

ชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์เป็นชุดการสอนในรูปแบบของสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการเข้าถึง สำหรับชุดการสอนดนตรีออนไลน์พบว่ามีการสอนในหลายเครื่องดนตรี เช่น กลองชุด เปียโน กีตาร์ไฟฟ้า เป็นต้น โดยเฉพาะกีตาร์ไฟฟ้าเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถเล่นได้หลากหลายสไตล์ ผู้เรียนมีความต้องการศึกษาในเนื้อหาที่แตกต่างกัน จึงมีการผลิตชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์จำนวนมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนออนไลน์ เรื่อง การศึกษากลิวิธีใน

การสอนกีตาร์คลาสสิกผ่านเครือข่ายยูทูบ: กรณีศึกษาบทเพลง Romance de amor ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในคลิปวิดีโอ รวมถึงศึกษาวิธีการในการดำเนินการสอนดนตรีในคลิปวิดีโอผ่านเครือข่ายยูทูบ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ภาพและเสียงคมชัด ได้ยินการดีดโน้ตตัวแรกและมีเสียงที่ชัดเจน 2) การใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยนิยมแสดงเพลงก่อนเริ่มการสอน และสอนเฉพาะท่อนเพลงที่ได้รับความนิยม และ 3) การจัดภาพหลักและพื้นหลังของผู้สอน โดยผู้สอนจะสวมเสื้อผ้าและใช้ภาพพื้นหลังเป็นสีดำ เพื่อให้มือของผู้สอนและกีตาร์มีความเด่นชัดมากขึ้น (ดวงกมล ชัยวาสี, 2561)

การสอนกีตาร์ไฟฟ้าด้วยวิธีการสาธิตเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่ายและยังเป็นวิธีที่สามารถรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการบรรเลงบทเพลงจากประสบการณ์ในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการสอนผู้เรียนระดับขั้นต้น ผู้เรียนมีความต้องการตัวอย่างจากผู้สอนในการวางมือซ้ายเพื่อพัฒนาการเล่นโน้ตให้มีความต่อเนื่อง (Berg, 1997) จากการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง “The development of an imitative instructional approach to improvising effective melodic statements in jazz solos” ผลการวิจัยพบว่า การเลียนแบบบทคีตปฏิบัติของนักกีตาร์แจ๊สที่ได้รับการยอมรับ มีผลช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะคีตปฏิบัติ โดยสามารถบรรเลงบทคีตปฏิบัติได้เป็นประโยคที่สวยงามขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และการบรรเลงท่วงทำนองที่เป็นประโยคสวยงามจะเกิดขึ้นยากหากปราศจากการฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยวิธีการเลียนแบบ (Paulson, 1985)

สำหรับชุดการสอนที่สอนด้วยวิธีการสาธิตมีข้อดีในส่วนที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีหรือโน้ตบนคอกีตาร์ แต่สามารถบรรเลงกีตาร์ให้เสียงใกล้เคียงกับบทเพลงต้นฉบับได้ แต่จากการศึกษาการเรียนกีตาร์ไฟฟ้าจากชุดการสอนออนไลน์ในประเทศไทยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในสาระทางดนตรี องค์ประกอบดนตรี รวมถึงความรู้พื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการนำไปใช้พัฒนาทักษะ เช่น บันไดเสียง สัดส่วนของโน้ต รูปแบบจังหวะ เทคนิคการเล่นต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการฝึกซ้อมที่ไม่ถูกต้อง ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของโน้ตบนคอกีตาร์ จังหวะ ทฤษฎีดนตรี การวางมือ และการใช้ปิ๊ก (Guitar Pick) เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะคีตปฏิบัติ (Improvisation) อันเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งของการเล่นกีตาร์ไฟฟ้าในสไตล์ร็อก บลูส์ แจ๊ส และสไตล์อื่น ๆ ต่อไป (ธรรมรัตน์ ดวงศิริ, 2552)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากีตาร์ไฟฟ้าเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมสูงในการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งนี้ชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ได้ตอบโจทย์ผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระที่หลากหลาย ด้านผู้สอนที่มีทั้งศิลปินและบุคคลที่มีชื่อเสียงในเรื่องต่าง ๆ มาเป็นผู้สอนทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ของผู้สอนที่แตกต่างกันออกไป ชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์จึงเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอนดนตรีทั่วไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิตเพื่อศึกษาตัวอย่างชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ในต่างประเทศและในประเทศไทยและสรุปเป็นองค์ประกอบของชุดการสอนในด้านผู้สอน วิธีการสอน เนื้อหา และองค์ประกอบสื่อ ให้ผู้ที่มีความสนใจใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษาเป็นลำดับไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับชุดการสอน
- 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย
- 1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนทักษะปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้า

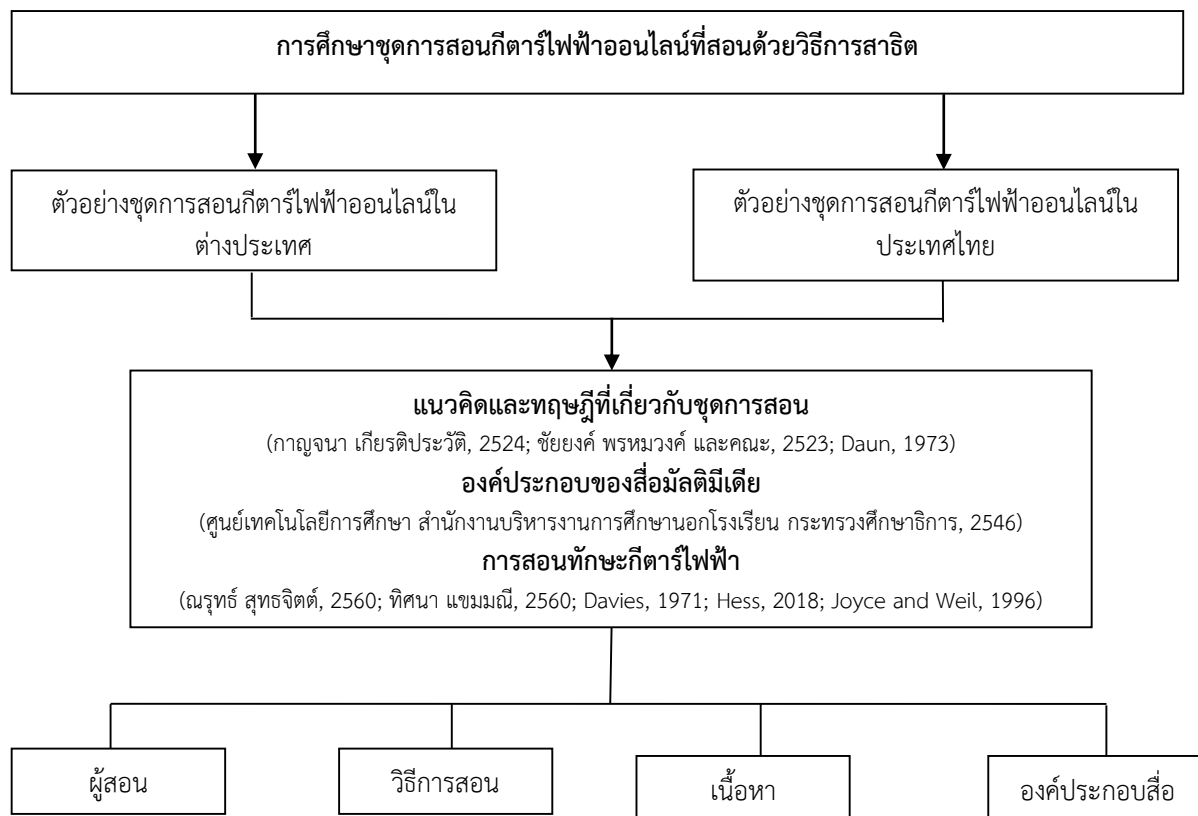
ขั้นที่ 2 ศึกษาตัวอย่างชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าตัวอย่างชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต ที่เผยแพร่สำหรับผู้เรียนที่มีความสนใจในการบรรเลงบทเพลงสมัยนิยมและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้ารับชม ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 - เมษายน พ.ศ. 2562 จากช่องทางสื่อออนไลน์ที่มีผู้ติดตามอย่างน้อย 10,000 คน จำนวน 12 แหล่ง รวมทั้งหมด 36 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวอย่างชุดการสอนดนตรีออนไลน์ในต่างประเทศ (Berklee College of Music, 2018; John, 2019; James, n.d.) และตัวอย่างชุดการสอนดนตรีออนไลน์ในประเทศไทย (ณัฐวุฒิ เจนทรัพย์สิน, 2550; อีรวัฒน์ ปุณยประยูร, 2555; พิสุทธิศักดิ์ ชัยกิตติวัฒนกุล, 2561; รัฐ พิฆาตไพร, 2555; สดุดี มณีงาม, 2551)

ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้
 - 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2) ข้อมูลจากการศึกษาตัวอย่างชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์
- 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
ใช้การตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาตัวอย่างชุดการสอนดนตรีออนไลน์ในต่างประเทศ Berklee online (2018) พบว่า ชุดการสอนมีเนื้อหาสาระที่ประกอบด้วยบทเพลงและสโตร์ดนตรีที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ โดยผู้สอนเป็นศิลปินอาจารย์ที่มีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ด้านวิธีการสอนใช้วิธีการสาธิตและบรรยาย สำหรับสื่อการสอนดนตรีต่าง ๆ รวมถึงสัญลักษณ์ทางดนตรี เช่น ตัวเลข ตัวหนังสือ ลูกศร โน้ตเพลง แทบกีตาร์ (Tablature) ได้มีการนำเสนอในลักษณะของรูปภาพและกราฟิกที่นำมาตัดต่อให้เข้ากับวิดีโอประกอบการสอน นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการปาดสีลงบนโน้ตเพลงหรือแทบกีตาร์ไปพร้อมกับการสาธิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงและแทบกีตาร์ตามผู้สอนได้ง่ายขึ้น ในส่วนของภาพหน้าจอมีการแบ่งออกเป็นหลายส่วน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นการเคลื่อนไหวของมือทั้งสองข้างพร้อมกันได้อย่างชัดเจน ด้านเสียงมีการใส่เสียงเมโทรโนม (Metronome) ลงไปเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะและสัดส่วนโน้ตมากขึ้น นอกเหนือจากนี้ยังมีการแบ่งระดับความยากของเนื้อหาในชุดการสอน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกชมชุดการสอนได้เหมาะกับระดับความรู้ของตนเอง สำหรับบทเพลงที่มีความยากแต่มีผู้เรียนจำนวนมากให้ความสนใจ ผู้สอนจะทำการเรียบเรียงบทเพลงขึ้นมาใหม่เพื่อให้ผู้เรียนที่เริ่มหัดเล่นกีตาร์สามารถเล่นได้ง่าย ในการเข้าชมชุดการสอนออนไลน์นั้นพบว่ามีทั้งแบบที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายและเสียค่าใช้จ่าย และในแต่ละชุดการสอนจะมีจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความตั้งใจและความพึงพอใจของผู้เรียน

จากการศึกษาตัวอย่างชุดการสอนกีตาร์ในประเทศไทย พบว่าผู้สอนใช้ภาษาไม่เป็นทางการ มีการสอดแทรกมุขตลกเพื่อสร้างความสนุกสนาน ประกอบกับการแต่งกายที่ไม่เป็นทางการ เช่น เสื้อยืด เสื้อกล้าม เสื้อแจ็กเก็ต กางเกงยีน เป็นต้น ในด้านการสอนทักษะปฏิบัติจะใช้วิธีการสาธิตเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม มีการสอดแทรกเนื้อหาทางด้านทฤษฎีดนตรีเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงที่ใช้สอน นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบทางด้านภาพและเสียงที่เข้ามาช่วยให้ชุดการสอนมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยมีการตัดต่อกราฟิกสื่อการสอนอื่น ๆ เข้ามาประกอบการสอน เช่น โน้ตเพลง แทบกีตาร์ การปาดสี รวมถึงมีการใส่เสียงดนตรีประกอบเบา ๆ ระหว่างการบรรยายให้น่าเบื่อ เป็นต้น

จากการศึกษาชุดการสอนกีตาร์ออนไลน์ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่ามีส่วนประกอบของชุดการสอนที่สำคัญ ได้แก่ คู่มือสำหรับผู้เรียน คำสั่ง เนื้อหาสาระ กิจกรรมสำรวจ และการวัดประเมินผล สอดแทรกอยู่ในการสอนชั้นนำและขั้นสรุปของในแต่ละชุดการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของชุดการสอนออนไลน์ที่ครอบคลุมคุณลักษณะของชุดการสอนในปัจจุบันโดยออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน ได้แก่ การแต่งกาย ภาษาที่ใช้ในการสอน 2) ด้านการสอน ได้แก่ การสอนด้วยวิธีการสาธิตและการบรรยาย 3) ด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ เทคนิคการเล่นและทฤษฎีดนตรี และ 4) ด้านองค์ประกอบชุดการสอน ได้แก่ ทางภาพและเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1

ตารางการวิเคราะห์ชุดการสอนกีตาร์ออนไลน์ในต่างประเทศและในประเทศไทย

ผู้สอน	ด้านผู้สอน		ด้านการสอน		ด้านเนื้อหาสาระ		ด้านองค์ประกอบสื่อ						
							ภาพ			เสียง			
	แต่งกายไม่เป็นทางการ	ใช้ภาษาไม่เป็นทางการ	สอนด้วยวิธีการสาธิต	สอนด้วยวิธีการบรรยาย	เทคนิคการเล่น	ทฤษฎีดนตรี	โน้ตเพลง	แทบกีตาร์	การปาดสี	การแบ่งจอภาพ	มีการแบ่งระดับความยาก	ดนตรีประกอบ	เมโทรโนม
Lick Library	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓			
Berklee Online	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓		
Sweetwater	✓	✓	✓	✓	✓	✓							
Cifra Club	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓				
Guitareo	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Nut ChordTabs	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓	✓
Chordtabs	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	
Augsorn64	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
เต๋าแดง Taodang	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓				
TeTae Rock You	✓	✓	✓	✓	✓								
Pae CT	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓					
อ.ปราชญ์ อรุณรังษี		✓	✓	✓	✓	✓				✓			

จากตารางวิเคราะห์ชุดการสอนออนไลน์ สรุปได้ว่า ด้านผู้สอน ใช้การแต่งกายและภาษาที่ไม่เป็นทางการ ด้านวิธีการสอน ใช้วิธีการสาธิตสำหรับการสอนเทคนิคการเล่นและใช้วิธีการบรรยายในการสอนเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนทักษะกีตาร์ไฟฟ้า (Davies, 1971; Hess, 2018; Joyce and Weil, 1996) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ผู้สอนใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนสังเกตและปฏิบัติตาม โดยเริ่มจากปฏิบัติให้ดูทั้งหมดก่อน แล้วจึงแบ่งเป็นส่วน ๆ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะย่อยได้ครบทุกส่วนจึงนำแต่ละส่วนมาเชื่อมโยงกันและฝึกฝนจนเกิดความชำนาญเป็นลำดับ ด้านเนื้อหาสาระ ในแต่ละชุดการสอนจะเน้นการสอนเนื้อหาด้านเทคนิคการเล่นมากกว่าเนื้อหาทางทฤษฎีดนตรี ด้านองค์ประกอบสื่อทางภาพ มีการขึ้นแทบทกีตาร์บนจอภาพมากกว่าโน้ตเพลง บางชุดการสอนมีการปาดสีลงบนแทบทกีตาร์หรือโน้ตเพลงเพื่อให้ผู้เรียนสังเกตและเข้าใจการสาธิตของผู้สอนมากขึ้น บางชุดการสอนมีการแบ่งจอภาพมากกว่าหนึ่งจอในช่วงของการสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสังเกตมือผู้สอนทั้งสองข้างได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้มีบางเว็บไซต์เท่านั้นที่จะมีการบอกระดับความยากของเนื้อหาในชุดการสอน นอกจากนี้ฉากหลังมักจะมีการจัดวางสิ่งของเป็นระเบียบสวยงาม โดยส่วนมากจะเป็นอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรี เช่น กีตาร์ไฟฟ้า กีตาร์โปร่ง อคูเลเล่ แอมป์ เป็นต้น ด้านองค์ประกอบสื่อทางเสียง พบว่ามีเพียงบางชุดการสอนเท่านั้นที่มีการใช้เสียงเพลงประกอบการบรรยายและใช้เสียงเมโทรโนมประกอบการสอน ในขณะที่ผู้สอนบางรายสาธิตไปกับบทเพลงหรือ Backing track ที่มีเสียงเครื่องประกอบจังหวะชัดเจน จะเห็นได้ว่าชุดการสอนออนไลน์ในปัจจุบันเป็นการรวมสื่อการสอนดนตรีเข้ากับการสอนด้วยวิธีการสาธิตในรูปแบบของสื่อมัลติมีเดีย โดยอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

นอกจากนี้ในการศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ในประเทศไทยพบว่า ในแต่ละชุดการสอนมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายและมีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกัน โดยส่วนมากพบว่าชุดการสอนที่สอนด้วยวิธีการสาธิตจะเป็นเนื้อหาจากบทเพลงไทยสมัยนิยม ผู้วิจัยจึงเลือกใช้องค์ประกอบดนตรีและสาระของบทเพลงกีตาร์ไฟฟ้าสไตล์ร็อก (วิญญู ปรหมจัน, 2560) ในการวิเคราะห์เทคนิคการเล่นและองค์ประกอบดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านจังหวะ ได้แก่ สดส่วน และด้านทำนอง ได้แก่ บันไดเสียง มาใช้วิเคราะห์ท่อนบรรเลงเดี่ยวกีตาร์ในเพลงไทยสมัยนิยม โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเทคนิค Slide เนื่องจากเป็นเทคนิคที่สำคัญและพบบ่อยในบทเพลงไทยสมัยนิยมสไตล์ร็อก ซึ่งมีการใช้ในหลายบทเพลง ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นทักษะจำแนกได้ ดังนี้

- 1) สดส่วนโน้ต ได้แก่ Eighth Note, Sixteenth Note, Triplet และ Syncopation
- 2) บันไดเสียง ได้แก่ Pentatonic Scales และ Major Scale
- 3) เทคนิคการเล่น ได้แก่ Alternate Picking, Sweep Picking, Hammer on & Pull off, Slide, Tapping, Bending และ Vibrato

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชุดการสอนในปัจจุบันได้มีการพัฒนาส่วนประกอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับยุคสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ในปัจจุบันควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1) ด้านผู้สอน ใช้การแต่งกายและภาษาที่มีความสุภาพเป็นกันเอง 2) ด้านการสอน ใช้วิธีการสาธิตและการบรรยาย 3) ด้านเนื้อหาสาระ เน้นตามความสนใจของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็นเทคนิคการเล่นและทฤษฎีดนตรี และ 4) ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย ควรมีองค์ประกอบทางภาพและเสียงที่มีความคมชัด มีการใช้กราฟิกช่วยเพิ่มความน่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่มีความสำคัญอีก เช่น ด้านสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลที่มีความสนใจกับชุดการสอนที่ตรงความต้องการผู้เรียน เช่น การตั้งชื่อชุดการสอนที่ตรงประเด็นและดึงดูดใจผู้เรียน การกำหนดคำที่ใช้ค้นหา

และรูปภาพหน้าปก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ชุดการสอนสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการเอื้อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้โดยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ ผู้วิจัยอภิปรายผลไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ส่วนประกอบชุดการสอนยังคงมีความสำคัญต่อการออกแบบชุดการสอนออนไลน์ ชุดการสอนออนไลน์ในปัจจุบันได้มีการออกแบบและนำเสนอด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยนำส่วนประกอบของชุดการสอนที่สำคัญ ได้แก่ คู่มือสำหรับผู้เรียน คำสั่ง เนื้อหาสาระ กิจกรรมสำรอง และการวัดประเมินผล (กาญจนา เกียรติประวัติ, 2524; ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2523; Daun, 1973) ไปใช้ในการสอนชั้นนำและขั้นสรุป เป็นการดัดแปลงให้มีความน่าสนใจเหมาะกับยุคสมัยมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากชุดการสอนและสามารถเรียนรู้สาระได้อย่างครบถ้วน

2. ความต้องการของผู้เรียนเป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของชุดการสอน การเรียนการสอนกีตาร์ไฟฟ้ามีเนื้อหาสาระที่กว้างทั้งสัปดาห์ดนตรีและรูปแบบการเล่น ดังนั้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียนจึงมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ในอดีตผู้สอนมีหน้าที่ในการกำหนดเนื้อหาในการสอน (Berg, 1997) แต่ในปัจจุบันชุดการสอนออนไลน์มีการผลิตออกมาจำนวนมากและเป็นสื่อการเรียนรู้ที่บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย ทำให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้นในการเลือกเรียนเนื้อหาตามที่สนใจ ดังนั้นผู้สอนควรผลิตชุดการสอนที่ตรงความต้องการผู้เรียนโดยการสังเกตปัญหาหรือประเด็นที่ผู้เรียนต้องการศึกษาผ่านความคิดเห็นในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางการผลิตชุดการสอนทำให้สามารถตอบโจทย์กลุ่มผู้เรียนนั้น ๆ

3. การประยุกต์เนื้อหาในชุดการสอนให้มีความร่วมสมัย ชุดการสอนในอดีตจะเน้นเนื้อหาทางด้านเทคนิคการเล่นและทฤษฎีดนตรีที่อยู่ในบทเรียนตามหลักสูตรทั่วไป แต่จากการศึกษาชุดการสอนในปัจจุบันพบว่า ผู้สอนมีการดัดแปลงเนื้อหาจากแนวทำนองหลักของเครื่องดนตรีชนิดอื่นในบทเพลงมาใช้สอนการเล่นในรูปแบบกีตาร์ได้ (ณัฐวุฒิ เจนทรัพย์สิน, 2550; ชีรวัฒน์ ปุณยประยูร, 2555) ดังนั้นสำหรับการเรียนการสอนกีตาร์ไฟฟ้าแบบต่อตัวต่อผู้สอนสามารถเลือกเนื้อหาทางดนตรีที่น่าสนใจและตรงกับเรื่องที่ต้องการสอน เช่น บันไดเสียง Pentatonic สัดส่วนโน้ต Triplet เป็นต้น มาเรียบเรียงให้เหมาะกับการเล่นด้วยกีตาร์ไฟฟ้าแล้วนำมาใช้สอน จะทำให้ผู้เรียนสามารถเล่นตามได้ง่ายและเห็นตัวอย่างในการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำหรับผู้สอนที่นำชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ไปใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของชุดการสอนนั้น ๆ ด้วยว่าตรงกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่

1.2 ผู้เรียนที่ศึกษาวิธีการเล่นกีตาร์ไฟฟ้าจากชุดการสอนออนไลน์ ควรหาบทเพลงต้นฉบับมาฟังประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดดนตรีมากขึ้น และควรมีวินัยในการฝึกซ้อม โดยปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้สอนตามลำดับขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดลองผลิตชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนเพื่อหาประสิทธิภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาชุดการสอนออนไลน์ของเครื่องดนตรีประเภทอื่น เนื่องจากเครื่องดนตรี

แต่ละประเภทมีวิธีการสอนที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้องค์ประกอบชุดการสอนมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา เกียรติประวัติ. (2537). *วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน.*

กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2523). *ระบบสื่อการสอนดนตรี.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). *จิตวิทยาการสอนดนตรี.* กรุงเทพมหานคร: พรณีนพริ้งตั้งเซ็นเตอร์.

ณัฐภูมิ เจนทรัพย์สิน. (2550). สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/user/isabellaa16/about>

ดวงกมล ชัยวาสี. (2561). *การศึกษาทฤษฎีการสอนกีตาร์คลาสสิกผ่านเครือข่ายยูทูบ: กรณีศึกษา บทเพลง Romance De Amor. MAHIDOL JOURNAL MUSIC, 1(2), 38-51.*

เต๋าแดง. เลย์. (2560, 3 กุมภาพันธ์). *สอน 3 จังหวะดีคอร์ดกีตาร์ ที่มีมือกีตาร์มือใหม่ต้องรู้ พื้นฐานง่ายๆ ใช้ได้เลย มือใหม่ดู.* สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=hoReqSWtXng>

ทิตินา แคมมณี. (2560). *รูปแบบการเรียนรู้การสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธรรมรัตน์ ดวงศิริ. (2552). *Tonight Show - แจ็ค ธรรมรัตน์ GUITAR IDOL 2009.* สืบค้นจาก <https://youtu.be/X9r8eDxRYWA>

ธีรวัฒน์ ปุณยประยูร. (2555). *สอน Outro ชมซาน (ท่อนจบ) - Loso by TeTae Teerawat.* สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=6XQiyFnrmYs>

ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546).

มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. สืบค้นจาก http://203.146.15.109/lms/content/multimedia/multi_lesson/index4.html

สดุติ มณีงาม. (2551). *แบ๊ว Syndrome - สอน intro จี๊จ๊ะ.* สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=fwbUHrgkdRM>

รัฐ พิฆาตไพร. (2555). *รัฐ Tattoo Colour Guitar Demonstration.* สืบค้นจาก <http://chordtabs.in.th/artist/tattoocolour/ruzzy/>

วิญญู ปรหมจัน. (2560). *การนำเสนอชุดบทเพลงที่ใช้สอนในวิชาปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้าระดับปริญญาตรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์).* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

พิสุทธิศักดิ์ ชัยกิตติวัฒนกุล. (2561). *การปรับพื้นฐานก่อนฝึก Strumming 41 วิธี by nasorn.* สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=nrD4iimlBJc>

ภาษาอังกฤษ

- Berg, C. (1997). *Mastering guitar technique: Process and essence*. Missouri: Mel Bay Publications Inc.
- Berklee College of Music. (2018). *Berklee Online*. Retrieved from <https://online.berklee.edu/sample-a-lesson>
- Cifra Club. (2013, January 12). *Starry Night - Joe Satriani (aula de guitarra)*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=FGCqVLHGkvw&t=2521s>
- Daun, J. (1973). *Individualized Instruction Programs and Materials*. New Jersey: Education Technology Publication.
- Davies, I.K. (1971). *A taxonomy of the psychomotor domain: A guide for developing behavioral objectives*. New York: Longman Inc.
- Evans, L. (2010). *Social media marketing*. USA: Que publishing.
- Hess, T. (2018). *How To Get Started Teaching Guitar*. Retrieved from <https://tomhess.net/HowToStartTeachingGuitar.aspx>
- John, P. (2019). John Petrucci Guitar Lesson — 5 Guitar Tips. Retrieved from <https://youtu.be/dM9AcAQNgY>
- Joyce, B. & Weil, M. (1996). *Models of teaching (5th ed.)*. London: Allyn and Bacon.
- James, A. (n.d). John Petrucci Style Guitar Licks - Video Guitar Lesson. Retrieved from <https://www.licklibrary.com/lessons/471/guns-n-roses/sweet-child-o-mine>
- Paulson, J. C. (1985). *The development of an imitative instructional approach to improvising effective melodic statements in jazz solos*. Retrieved from <https://digital.lib.washington.edu/researchworks/handle/1773/11340>
- Savage, N. (2014, July 2). *Learn How To Play Guitar - Beginner Guitar Lesson #1*. Retrieved From https://youtu.be/_bULnYSWNPE